

VOORWOORD

We leven in de tijd van prinses Diana, de *tamagotchi* en de *Baby-Benz*, maar we weten meer dan ooit van de Middeleeuwen. Eén druk op de knop van de cd-speler en je waant je in een gotische kathedraal uit de vijftiende eeuw. Je zou bijna gaan geloven dat dat onze eigen verdienste is. Dat is het niet, want er gingen generaties bloed, zweet en tranen aan vooraf, voordat het zover kon komen. Maar het zegt in ieder geval dat er in onze tijd een levendige belangstelling bestaat voor oude muziek en dat we die muziek bestuderen, uitvoeren en consumeren.

Dat schrijft Huib Ramaer, auteur van een van de artikelen in dit nummer van *Groniek*. Hoe muziek in de Middeleeuwen geklonken heeft, zullen we nooit weten, maar het staat vast dat zij een wezenlijk onderdeel was van de middeleeuwse cultuur. De verschillende vormen van muziek, zoals beoefend aan het hof, in de kerk en op straat, komen in dit nummer van *Groniek* uitgebreid aan de orde.

Het inleidende artikel is van Kees Vellekoop en laat zien hoe het mogelijk is met behulp van oude muzieknootaties, afbeeldingen en schriftelijke bronnen een vrij nauwkeurige reconstructie te maken van de oorspronkelijke uitvoering van middeleeuwse muziek. Dick de Boer gaat in op het muziekleven aan de West-Europese vorstenhoven in de Middeleeuwen, bezien vanuit de centrale rol die het hof van Foix in het laatste kwart van de veertiende eeuw speelde. Is hofmuziek al moeilijk te reconstrueren, dan geldt dit zeker voor de muziek van het gewone volk. Toch waagt Marijke Ferguson een poging. Zij laat zien hoezeer volksmuziek verbonden was met magie en religie.

Wie denkt aan muziek in de Middeleeuwen, denkt aan troubadours. Over de grote invloed die deze rondreizende muzikanten op de ontwikkeling van lyriek en muziek van het Romaanse taalgebied hebben gehad, schrijft Henriëtte Sanders. De muziek uit de Middeleeuwen waarover het meest bekend is, is kerkmuziek. Marcel Zijlstra beschrijft de grote invloed die gregoriaanse gezangen op de muziek in en na de Middeleeuwen hebben gehad. Deze melodieën, gebaseerd op psalmteksten, werden sinds de negende eeuw gebruikt in de liturgie van de kerk. Huib Ramaer geeft tenslotte een uiteenzetting over de opbloeiende interesse voor middeleeuwse muziek in de negentiende eeuw in Nederland.

Het *Supplement* opent ditmaal opnieuw met een artikel van de hand van een student geschiedenis. Herman Paul buigt zich over de christelijke geschiedfilosofie en komt tot de conclusie dat zij meer serieuze aandacht verdient dan haar over het algemeen gegund wordt. In het artikel daarna geeft Menze Poortman een beeld van Strathclyde University in Glasgow, waar hij vorig jaar studeerde. Kiene Brillenburg Wurth keert met haar artikel over 'de muziek als nachtmerrie' terug naar de nachtelijke sferen van de vorige *Groniek*. Jo Tollebeek schrijft in de serie 'Klassiekers' over drie inspirerende Italianen. In het laatste artikel laat Henk de Jong zijn gedachten gaan over de paradox 'classicistische modern'. Zes boekbesprekingen sluiten dit nummer af.

De redactie

Muzieknotatie met neumen en notennamen (Montpellier, Ecole de Médecine ca. 1025).